

«ВІДПЛИВ ІНТЕЛЕКТУ» В СУЧАСНИХ МІГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСАХ

студент гр. Мк-31 Данилюк Ю.М.

Міграційні процеси в сучасних умовах розвитку, якому притаманна не тільки глобалізація усіх сфер життя, а й інтеграція, кооперація та загострення конкуренції між економіками країн світу, відіграють важливу роль в економічному розвитку кожної країни.

Багато розвинених країн та країн, що розвиваються, вже прийшли до розуміння того, що залучення іноземних учених, інженерів, менеджерів, викладачів і інших фахівців означає «імпорт знань» і може бути винятково вигідним для національної економіки [1]. Тому, актуальною проблемою сьогодення виступає забезпечення інтелектуальної безпеки країни.

Міграційні процеси робочої сили охоплюють весь світ, не зважаючи на рівень розвинутої країни, і з кожним роком набувають масштабності.

Для України проблема «відпливу умів» є надзвичайно важливою, оскільки зі збільшенням потоків інтелектуальних мігрантів починають скорочуватися темпи розвитку економіки, освіти та держави загалом, що створює загрозу індивідуальній та національній безпеці.

Необхідно зазначити, що масова еміграція вчених, особливо на початку 90-х років в Україні призвела до руйнування відомих наукових шкіл, «знекровлення» найціннішого економічного людського ресурсу.

З України від'їжджають фахівці у галузях математичного аналізу, фізики твердого тіла, фізики напівпровідників, механіки твердого тіла, хірургії та інших спеціальностей, попит на які стабільно високий, в такі країни: США, Німеччину, Ізраїль, Канаду, Францію, Росію [1]. За даними Держкомстату України, з 1999 по 2012 роки кількість вчених, які працюють в наукових установах України скоротилася більш ніж втричі [2].

За роки незалежності Україну залишило близько трьох тисяч докторів, кандидатів наук, багато творчої інтелігенції. За експертними оцінками українських учених, виїзд молодого науковця за кордон на постійне місце проживання коштує державі від 250 до 300 тис. дол. Виходячи з цього масштаби щорічних прямих втрат України від виїзду висококваліфікованих кадрів оцінюються в кілька десятків мільярдів доларів [1].

До основних причин процесу «відплив інтелекту» з України необхідно віднести: низький рівень науково-інформаційного забезпечення теоретичних досліджень і розробок; відсутність сучасного наукового устаткування; недостатнє матеріально-технічне забезпечення дослідницького процесу; недостатня матеріальна мотивація праці науковців; незадовільна моральна оцінка діяльності учених; криза вітчизняної науки, яка пов'язана з скороченням внутрішніх витрат на дослідження і розробки; незахищеність прав власності на продукт інтелектуальної праці; невіра в можливість швидкої демократизації; порушення прав людини; нестабільність в політичному житті тощо.

Міграційний процес «відплив інтелекту» значною мірою впливає на конкурентоспроможність країни, адже на сьогодні визначальним фактором розвитку є не тільки природні ресурси, а знання та інформація.

В Україні, на жаль, конкурентоспроможність підтримується за рахунок низького соціального забезпечення, низького рівня оплати праці, відсутності інвестицій в охорону навколишнього середовища тощо. Але в сучасних умовах, коли економіка стає все більш глобальною і всі процеси відбуваються дуже динамічно, перехід від моделі з дешевою робочою силою до моделі з високим рівнем оплати ефективної праці стане першим кроком до формування конкурентоспроможної економіки [3].

Міграційні процеси в Україні на сьогодні не підлягають достатньому контролю з боку відповідних державних органів. Крім того, їх спонтанний і неорганізований характер

негативно впливає на економічний і соціальний розвиток країни, що призводить до необхідності вживання додаткових заходів щодо покращення умов праці як вітчизняної висококваліфікованої робочої сили, так і працівників, що мають професійно-технічну освіту.

Отже, для розв'язання проблеми «вплив інтелекту», пропонуємо звернути увагу вирішенні наступних питань: зміна психології українців, щоб кожен почував себе захищеним і був задоволений своїм життям; заохочення молоді до наукової діяльності; використання досвіду успішних країн і його запозичення в цьому питанні; створення заходів, які сприятимуть зменшенню корупції; залучення студентів до вирішення державних питань, шляхом створення різних конкурсів та змагань; створення маркетингової стратегії перспектив працевлаштування в Україні молодих науковців.

Проблеми нестачі висококваліфікованих кадрів передусім потрібно зупиняти впровадженням реформ у законодавстві і покращенням рівня життя населення. На нашу думку, після впровадження зазначених заходів, українці не тільки будуть залишатися працювати в Україні, а й «передові уми» інших країн також будуть іммігрувати в Україну.

1. Мирончук О. «Відплив інтелекту» як фактор конкурентоспроможності в глобалізованому світі / О. Мирончук // Дослідження міжнародної економіки: Зб. наук. пр. – К.: ІСЕМВ НАН України, 2011. – № 2 (67). – С. 178-185.

2. Офіційний сайт Державного комітету статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.

3. Либанова Е. Кому вигідна дешева робоча сила? / Е. Либанова // Зеркало недели. – 2007. – № 16-17. – С. 10.

Науковий керівник: доц. **Кліменко О.В.**

Економічні проблеми сталого розвитку : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті проф. Балацького О.Ф., м. Суми, 6-8 травня 2014 р.: у 2-х т. / За заг. ред.: О.В. Прокопенко, О.В. Люльова. - Суми : СумДУ, 2014. - Т.2. - С. 108-110.